

LA TRANSICIÓ DEL POBLE

XAVIER JOANPERE

No és cap novetat, avui dia, dir que la transició espanyola cap a la democràcia va ser un camí a mitges. Va ser una nova etapa que s'obria amb esperança per a la població que havia patit el llarg silenci de la dictadura. Els rovellats forrells de les presons es varen obrir per a milers d'empresonats que havia engabiats la tirania; la vida de la gent va sentir un alè d'aire fresc que oxigenava els pulmons d'una oposició que havia patit tota classe de càstigs en l'anonimat de les cel·les o dels paredons. El nou règim es va legitimar amb conceptes com ara democràcia o estat de dret i amb canvis com la descentralització de l'estat o el dret a vaga. Malgrat tot, pilars fonamentals van restar intactes. Franco havia significat durant dècades el garant anticomunista a Espanya, fet que havia representat un pacte de sang amb el capitalisme internacional, l'oligarquia espanyolista, l'exèrcit i l'alta jerarquia de l'església catòlica. Molts dels actes d'aquestes institucions no van quedar només amnistiats *de facto*, sinó que aquestes institucions van conservar el seu poder i la seva influència en el nou ordre social; un ordre que va quedar legitimat pel suport de l'esquerra institucional antifranquista a la constitució; un ordre que poc a poc va naturalitzar la seva imatge i va deixar un seguit de causes per resoldre i pendants de sumar-se a la transició. Són aquestes les nostres causes perdudes, que només són causes pendents i que van reapareixent recurrentment a la nostra història, expressades de maneres diferents, protagonitzades per nous actors, però amb la insistència de les causes que no es donen per vençudes.

Els darrers 30 anys sumen un bon inventari dels principals focus de crítica prioritaris per aquestes Causes Pendents: una forma concreta de democràcia que hauria de gestionar el benestar públic però que sembla més preocupada pels interessos privats; un diàleg social que és més fruit d'una estètica que el resultat de promoure una capacitat real de participació horitzontal; els privilegis de la banca i els seus aliats polítics i financers que engoleixen dins l'economia els drets que mereixem no haver de comprar perquè són drets i no mercaderies; la mà estesa cap al capitalisme expansionista internacional en forma de multinacionals i la impunitat dels especuladors amb el territori; el

compromís ciutadà i l'ús social de la nostra llibertat cada cop més tancada en l'espai privat; la degradació d'un territori sobreexplotat, la situació de Catalunya i la seva relació amb el món, els privilegis de la cúpula de l'església, la malversació de recursos en l'esport d'elit, els privilegis de les forces armades i la seva vinculació amb l'OTAN. Les Causes Pendents no són perdudes perquè sempre han estat latents. El poble català sempre ha sabut escoltar la seva veu interior, superar les adversitats i contradiccions internes i mantenir la flama de l'esperança. La seva, la nostra força, s'ha manifestat pacíficament sortint al carrer en moments històrics de màxim compromís, esdevenint un exemple per al món. Un exemple que també han personificat durant tots aquests anys Casals i la força del seu violoncel; la poesia, l'esperança, la coherència i el testimoni de Pere Casaldàliga; el missatge pedagògic, informat i incansable d'Arcadi Oliveres; l'escola emancipadora de Ferrer i Guàrdia o els esforços de Joan Peiró a favor del diàleg social, a qui els governs respectius van castigar amb l'assassinat; la resistència de Xirinacs; la denúncia de les connivències feixistes del franquisme de Neus Català, empresonada al camp nazi de Ravensbrück, o la valentia de Miguel Núñez... noms que se sumen a molts personatges anònims i que van viure i viuen proposant amb lucidesa i anteposant les necessitats del col·lectiu social als seus interessos particulars. Només així podem parlar de Causes, d'altra manera les nostres propostes només són una defensa més o menys egoista d'interessos privats.

Actualment, es critica el franquisme però no l'herència que la *democràcia* va legitimar i que va silenciar valors i anhels. Bona part de la classe política i sindical de la transició s'ha homologat amb tots els defectes de les velles castes europees, que vetllen més pels interessos del sistema i de la pròpia classe que no de necessitats de treballadors, de l'ecologia o de la cultura del país. Arribat aquest moment, crec que cal una nova transició, ideada i conduïda pel poble en autèntic diàleg, que ens porti a la plena sobirania solidària i que faci que aquelles causes eternament pendents esdevinguin Causes Obertes on el poble sigui l'autèntic protagonista de la seva història.

